Odgovornost pravnih lica za KD - Glava 10 KZ RS

- odredbama ove glave - Odgovornost pravnih lica za KD propisana je odgovornost pravnog lica (od 2003. godine, izuzimajući BiH, Republiku Srpsku, F BiH, BD BiH, kanton, grad, opštinu i mjesnu zajednicu - izuzeti od odgovornosti – čl. 103), za KD koje je učinilac učinio u ime, za račun ili u korist pravnog lica.

Izuzetak

- pod uslovima propisanim Krivičnim zakonikom RS, **za određena pravna lica može biti isključena ili ograničena primjena pojedinih kazni ili drugih kriivčnopravnih sankcija koje se mogu izreći pravnim licima.**

Za KD predviđena u KZ RS pored fizičkih lica mogu odgovarati i:

1. domaće i strano pravno lice koje učini KD na teritoriji RS;
2. domaće i strano pravno lice koje ima sjedište na teritoriji RS ili u njoj obavlja svoju djelatnost koje učini KD izvan RS, ako je KD učinjeno protiv RS, njenih državljana ili domaćih pravnih lica;

Za KD predviđena u KZ RS pored fizičkih lica mogu odgovarati i:

3. domaće pravno lice koje u inostranstvu izvrši KD protiv strane države, stranih državljana ili stranih pravnih lica.

Uslovi odgovornosti pravnog lica – alternativno određeni

- za KD koje je učinilac učinio u ime, za račun ili u korist PL odgovorno je PL:

1. kada obilježja učinjenog KD proizlaze iz odluke, naloga ili odobrenja rukovodećih ili nadzornih organa PL;
2. kada su rukovodeći ili nadzorni organi PL uticali na učinioca ili mu omogućili da učini KD;

Uslovi odgovornosti pravnog lica - alternativno određeni:

3) kada PL raspolaže sa protivpravno pribavljenom imovinskom koristi ili koristi predmete nastale KD;
4) kada su rukovodeći ili nadzorni organi PL propustili dužni nadzor nad zakonitošću rada radnika.

Odgovornost pravnog lica i krivična odgovornost odgovornog lica

- pravno lice odgovara za učinjeno KD i u slučaju ako je krivični postupak protiv odgovornog lica iz zakonom predviđenih razloga obustavljen ili je optužba odbijena.
- odgovornost PL ne isključuje krivičnu odgovornost fizičkih, odn. odgovornih lica za učinjeno KD.

Krivične sankcije za pravna lica

1. **kazne i**
2. **mjere bezbjednosti.**

- *svrha* – suzbijanje protivpravnih djelatnosti kojima se povređuju ili ugrožavaju vrijednosti zaštićene krivičnim zakonodavstvom.

Kazne za pravna lica

- pravnim licima se za KD mogu izreći ove kazne:

1. **novčana kazna,**
2. **kazna oduzimanja imovine,**
3. **kazna prestanka pravnog lica.**

Novčana kazna - osnovna vrsta kazne

- novčana kazna ne može biti manja od 5.000 KM ni veća od 5.000.000 KM.
- ako je KD pravnog lica prouzrokovana drugome imovinska šteta ili pribavljena protivpravna imovinska korist, najveća mjera izrečene NK može iznositi dvostruki iznos te štete, odn. pribavljene koristi.
- ako se NK ne plati u roku koji je utvrđen presudom, **bez odlaganja se pristupa prinudnoj naplati**.

Kazna oduzimanja imovine

- može se izreći za KD s propisanom kaznom zatvora **od pet godina ili težom kaznom**.
- pravnom licu se **<u>može oduzeti</u>** najmanje polovina imovine ili veći dio imovine ili cjelokupna imovina, ako je djelatnost pravnog lica u cijelosti ili u pretežnoj mjeri korištena za izvršenje KD.

Kazna prestanka pravnog lica

- može se izreći ako je djelatnost pravnog lica u cijelosti ili pretežnoj (znatnoj) mjeri korištena za izvršenje KD.
- uz kaznu prestanka pravnog lica, sud može izreći i kaznu oduzimanja imovine.

Kazna prestanka pravnog lica

- kada postoji pretežna mjera kriminalne aktivnosti predstavlja faktičko pitanje koje sud rješava u konkretnom slučaju.
- uz kaznu prestanka pravnog lica sud će predložiti otvaranje postupka likvidacije, pa se iz imovine takvog pravnog lica mogu isplatiti njegovi povjerioci.

Odmjeravanje kazne pravnom licu

- prilikom odmjeravanja kazne PL, posebno se uzima u obzir i **ekonomska moć PL**.
- prilikom izricanja NK pravnom licu kome je izrečena i kazna oduzimanja imovine (kao sporedna kazna), izrečena kazna ne može da pređe polovinu imovine takvog pravnog lica.

Mjere bezbjednosti

- PL se kao učiniocu KD mogu izreći:

1. **oduzimanje predmeta,**
2. **zabrana obavljanja određene privredne djelatnosti,**
3. **objavljivanje presude.**

- suplementarne krivične sankcije koje se izriču **uz kaznu**.

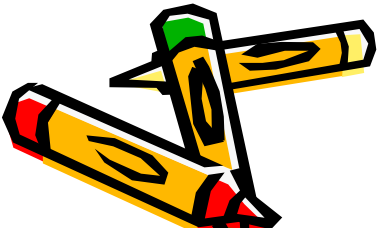

Oduzimanje predmeta

- MB kojom se učiniocu KD oduzimaju predmeti koji su bili upotrijebljeni ili namijenjeni za izvršenje KD ili su nastali izvršenjem KD - uslov - da su u svojini PL.
- ako to zahtijevaju interesi opšte bezb. ili razlozi morala, ovi predmeti se oduzimaju i kad nisu u svojini PL – uz pravo trećih lica.
- **fakultativna MB** - zakonom se može odrediti i njeno obavezno izricanje.

Objavljivanje presude

- sud izriče PL ako smatra da je to korisno kako bi se javnost upoznala sa presudom, posebno kad bi objavljivanje presude bilo od koristi da se otkloni opasnost po život ili zdravlje ljudi ili da se osigura bezbjednost saobraćaja ili druga korist privredi.
- sud odlučuje o sredstvu javnog informisanja i sadržaju obavještavanja.

Zabrana obavljanja određene privredne djelatnosti

- mjera kojom sud PL može da zabrani proizvodnju određenih proizvoda ili obavljanje određenih poslova ili da mu zabrani da se bavi određenim poslovima prometa robe ili drugim poslom, odn. djelatnostima (čije obavljanje je zloupotrijebljeno u cilju vršenja KD).
- na vrijeme od jedne do pet godina računajući od pravnosnažnosti osude.

Pravne posljedice osude – mjere ograničavajućeg karaktera

- osuda PL dovodi do nastupanja pravnih posljedica osude (propisuju se zakonom i nastupaju po sili zakona):

1. zabrana rada na osnovu dozvole, ovlašćenja ili koncesije koje su izdate od organa strane države i
2. zabrana rada na osnovu dozvole, ovlašćenja ili koncesije koje su izdate od institucija Republike Srpske.

Zastarjelost

1. zastarjelost krivičnog gonjenja i
2. zastarjelost izvršenja izrečenih krivičnih sankcija.

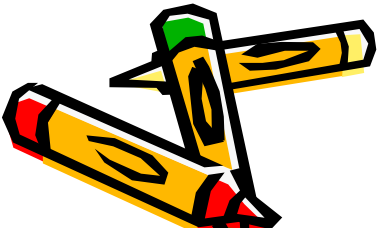

Zastarjelost izvršenja izrečenih krivičnih sankcija

- izvršenje izrečene kazne zastarijeva kada od pravnosnažnosti presude kojom je kazna izrečena PL protekne:

a) pet godina od osude na NK,
b) deset godina od osude na kaznu oduzimanja imovine i kaznu prestanka PL.

- zastarjelost izvršenja MB nastupa protekom tri godine od pravnosnažnosti odluke kojom je izrečena MB.